

اصلاح قانون کار؛ توسعه اشتغال یا تعمیق فقر

سید حسن هفده تین، معاون سابق روابط کار و وزارت تعاون

صیانت از نیروی کار و حفظ قدرت خرید کارگران و حقوق بگیران از جمله مهمترین وظایف دولت هاست که

دیدهبانی این امر مهم به عهده نمایندگان مجلس است. بر این اساس لازم است تا در رابطه با طرحی که اخیراً توسط گروهی از نمایندگان مجلس و بدون بررسی کارشناسی مرکز پژوهش‌های مجلس تهیه شده تا به موجب آن تبصره سوم به ماده ۴۱ قانون کار اضافه شود و مزد توافقی را باهدف توسعه اشتغال روستایی، جانشین حداقل مزد مصوب شورای عالی کار کنند، نظر ایشان را به اهم نکات زیر جلب کنم. به روایت آمار رسمی، تولید ناخالص سرانه داخلی کشور از سال ۲۰۱۰ لغایت ۲۰۲۰ کمتر از یک درصد اضافه و اقتصاد ملی همچنان کوچک باقی مانده و از باروری اشتغال ناتوان است. تا زمانی که ساختار اقتصادی باز معمارای و اصلاح نشود، توسعه اشتغال ملی امکان پذیر نخواهد بود. داعیه داران طرح مذکور برای توسعه اشتغال روستایی بداندند که سهم دستمزد در قیمت تمام شده تولید در بیش از ۸۰ درصد تولیدات بسیار ناچیز و بین ۱ تا ۵ درصد است، لیکن هزینه مبادله و تولید به علت انحصار رانت و فساد در زنجیره تولید و نقش محرب واسطه‌های متعدد، نه تنها قدرت رقابت پذیری کار فرمایان کشور را در عرصه بین المللی و منطقه‌ای به شدت کاهش داده بلکه مواد اولیه و نهاده‌های تولید بعضاً تا ۳ برابر قیمت واقعی و از طریق دلالان به دست آنها می‌رسد. اگر ارائه دهندگان طرح با نیست صادقاته به دنبال توسعه اشتغال آن هم در مناطق روستایی و کمتر توسعه یافته هستند، طرح محک خورده و موفق پروفیسور محمد یونس بنگلادشی و صاحب جایزه نوبل را که توانست با ایجاد گرامین بانک، پس اندازهای خرد روستائیان را در صندوق‌های پذیرش اشتغال خرد روستایی پشتوانه فعالیت‌های گروهی و تعاونی در مزیت‌های منطقه‌ای قرار داده و در کمتر از یک دهه ریشه‌های فقر و بیکاری را در بیش از هزاران روستا خشک کند، سرمشق بر نامه‌های خوشی قرار دهند.

مادامی که کارگران و حقوق بگیران یک جامعه از میزان کاروری در یافتی استاندارد، سلامت جسمی و روانی، رفاه نسبی و تفریح و ورزش، داشتن یک معیشت شرافتمندانه، انگیزه و امید به آینده فرزندان خود برخوردار نباشند، دستیابی به رتبه‌های شایسته در تولید ناخالص داخلی بیسرانه، رشد چشمگیر اشتغال، معکوس سازی مهاجرت و توسعه پایدار و متوازن، در حد یک رویای کودکان باقی خواهد ماند. اگر تهیه کنندگان طرح به دنبال اشتغال مولد هستند، طرحی را به میدان آورند که هر کس مالک کارش آفرینی خوش شود و عرضه رابر دلالان و رانت خواران که بیش از چهار دهه بر سفره دسترنج کارگران و خون دل کار فرمایان کمین زده‌اند، تنگ و سخت کنند!

نمایندگان بداندند که تنها در یک اقتصاد بزرگ سازی شده است که تقاضای نیروی کار بر عرضه پیشی گرفته و مزد قدرت پس انداز پیدا کرده و قرار دادهای کار به درخواست کار فرمایان از حالت موقت به دائم تبدیل می‌شود. آمار نشان می‌دهد که ۱۴ درصد از افرادی که در طول یک دهه گذشته مشاغل خود را ترک کرده‌اند به دو دلیل عمده بوده: پایین بودن دستمزد و موقتی بودن کار.

پس برای بزرگ سازی یک اقتصادی درون زای برون گرا، رقابت پذیر، دانش بنیان و نوآوری محور، مجلس باید ساختارهای معیوب اقتصاد را در هم شکند، انحصار گرایی در اقتصاد از قبضه قدرت اصحاب و دستگاه‌های وابسته به حاکمیت خارج ساخته، مهاجرت نخبگان و نوآوران را متوقف، مبارزه بی‌امان و سیستماتیک با فساد درون سیستمی، انسداد مجاری رانت خوری، امحای تبعیض و ایجاد فرصت‌های برابر برای احاد ملت از هر قوم و قبیله و کیش و آیین و تحکیم نظام شایسته سالاری در عرصه حاکمیتی و پرویز جیدی از فامیل بازی، رفیق بازی، پارتی بازی در انتصابات و افزایش ضریب گوش مالی و مجازات خائنین به ملک و ملت را سرلوحه برنامه‌های خویش قرار داده تا بار دیگر جوانه‌های امید در دل جوانان کشور رشد یافته و کشور در مسیر شکوفایی و ملت بسوی رفاه و آسایش و آرامش حرکت کنند. اگر خدای ناکرده در سایه غفلت نمایندگان، چنین طرحی مورد تصویب قرار گیرد، نه تنها شاهد رشد اشتغال نخواهیم بود، بلکه بیش از ۴ میلیون نفر خصوصاً زنان سرپرست خانوار دچار سوء تغذیه و فقر مطلق شده و جغرافیای فقر گسترده تر و عمیق تر خواهد شد!

گروهی از کارگران در اعتراض به تصویب قانون کار، شعار می‌دهند.

چنین چگونگی روستاهای خودش را بر جسته کرده تا کسی انگیزه حضور در پکن نداشته باشد. صادقی افزود: روسیه را نگاه کنید که بستر حضور جوانان را در روستا با صنایع تبدیلی فراهم کرده است. تکمیل‌های که نمایندگان می‌خواهند به ماده ۴۱ بزنند مبارزه رویکرد قرون وسطایی و فئودالی برمی گرداند. حرف‌های ۳۹ق پیش رانزیند. وی افزود: این طرح مهاجرت از روستا به شهر را تشدید می‌کند و آثار آکولوژیک بر روستا دارد و احتمال مراجعه بیکاران روستایی را به حاشیه شهرها، افزایش می‌دهد و احتمال افزایش اشتغال غیر رسمی و کاهش تقاضای کالا و خدمات را به دنبال دارد. با تصویب این طرح، به جای ۳۰ روز حق بیمه به ازای ۳۰ روز کار، برای ۱۰ روز حق بیمه رد می‌کنند. به آقایان هشدار می‌دهم اگر طرح خود را اصلاح نکنید مقابل دفتر نمایندگان سراسر کشور تجمع می‌کنیم. صادقی تصریح کرد: با این طرح منابع تامین اجتماعی ۲۷ درصد کاهش پیدا می‌کند. همچنین جامعه کارگری در اندیشه و رفتار مقام معظم رهبری دارای مقام والایی است و این موضوع تا به آنجا برای رهبری اهمیت دارد که می‌فرماند باید به گونه‌ای اقدام کرد که جامعه کارگری از حقوق خود برخوردار باشد. بنابراین کسانی که به مخالفت با قانونی که می‌پرانند، مخالف امور رهبری عمل می‌کنند.

محبوب: از زمان تصویب قانون کار در سال ۶۹ تا امروز، این قانون ۴ بار علیه کارگران اصلاح شده و یک بار به نفع کارگران بوده در حالی که قانون کار در تمامی کشورهای برای حمایت از نیروی کار تدوین می‌شود

شامل ماده ۴۱ قانون کار، تصریح کرد: می‌خواهند بین کارگر شهری و روستایی تفرقه بیندازند. ندها همین حالا هم از ناحیه تفرقه انداختن ضربات سنگینی را بر پیکره کارگران متحد وارد کردند اما این تفرقه انداختن نباید موجب پراکنده شدن ما شود. معاون دبیر کل خانه کارگر تصریح کرد: باید بر صلابت حضور داشته باشیم و مگر آنها را به سمتشان بر گردانیم. صلابت ما آینده نیروی کار را تضمین می‌کند. صادقی تصریح کرد: امروز به نام امام حسین (ع) و مقدسات و ائمه، کارگران را قربانی می‌کنند. اگر متفرق باشیم به نام جذب سرمایه، ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر را از حقوقشان محروم می‌کنند.

وی افزود: شما که این طرح را می‌خواهید تصویب کنید، اگر مرجع نیستید لاقل مقلد باشید. به چین کمونیستی و روسیه تزاری که از آنها تقلید می‌کنید، مراجعه کنید. ببینید

گروهی از کارگران در اعتراض به تصویب قانون کار، شعار می‌دهند.

گروهی از کارگران در اعتراض به تصویب قانون کار، شعار می‌دهند.

مدت موقت برای کارهایی که طبیعت آنها جنبه غیر مستمر دارد توسط وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید. دبیر کل خانه کارگر ادامه داد: بر اساس تبصره ۲ ماده ۷ قانون کار در کارهایی که طبیعت آنها جنبه مستمر دارد، در صورتی که مدتی در قرارداد ذکر نشود، قرارداد دائمی تلقی می‌شود. بر داشت مفهوم مخالف از این تبصره سبب رواج قراردادهای موقت شد. به گفته دبیر کل خانه کارگر، حدود دو سال پیش، دولت آیین نامه‌ای مصوب کرد و سقف حداکثر قرارداد برای

گروهی از کارگران در اعتراض به تصویب قانون کار، شعار می‌دهند.

کارهای با ماهیت غیر مستمر اعلام کرد یعنی اگر شغلی بیشتر از ۴ سال ادامه داشته باشد، قرارداد دائمی تلقی می‌شود. این آیین نامه تصویب شده اما اجرا نشده است. پس از گذشت ۴ سال از تصویب آیین نامه، این مصوبه باید اجرا شود. هیات عمومی دیوان عدالت اداری تصریح کرد: چنانچه دادنامه که حافظ منافع کارگران بود توسط دیوان لغو شده اما دادنامه ۱۷۹ که علیه کارگران است را لغو نمی‌کنند. قضات نباید قانون را تفسیر کنند بلکه باید آن را تفسیر دهند. مفهوم مخالف تبصره ۲ ماده ۷

گروهی از کارگران در اعتراض به تصویب قانون کار، شعار می‌دهند.

قانون کار، تفسیر است و تمیز نیست. تفسیر این ماده قانونی سبب شده تا کارگران شاغل در کارگاه‌های بزرگ تن به قرارداد موقت دهند. دبیر کل خانه کارگر بیان اینکه مشکلات متعددی در بازار کار وجود دارد، تصریح کرد: مزد، پاداش، مرخصی، سخت و زیان آور بودن و بسیاری از مولفه‌های دیگر در قانون مورد توجه قرار گرفته است. این موارد بسیار اهمیت دارد و به همین دلیل می‌گویم که خواندن متن قانون بسیار اهمیت دارد. باز هم تاکید می‌کنم، دیوان عدالت اداری رای صادر کرد و به تبع آن روابط کار هم زیر سوال رفت.

وی ادامه داد: ماده ۴۱ درباره دستمزد است. بر اساس ۲ بند این ماده قانونی حداقل مزد بدون آنکه مشخصات جسمی و روحی کارگران و ویژگی‌های کار محول شده، مورد توجه

کارگران: اعتمادی به مدعیان اصلاح طلبی در قانون کار نداریم

گروهی از کارگران در اعتراض به تصویب قانون کار، شعار می‌دهند.

چگونه می‌خواهند با حذف دستمزد، اشتغال ایجاد کنند؟ چگونه شغلی که حداقل‌ها را تامین نمی‌کنند، اشتغال می‌خوانند؟ به گفته خدایی، صدای موسسه نذر اشتغال امام حسین (ع) از مجلس شنیده می‌شود. باید نسبت به این مساله هشدار داد. ما فعالان کارگری با این موسسه مدارا می‌کردیم. آنها باید بدانند تا زمانی که یک نماینده نخواهد رسید، صدای او صدای خود نیست. اصلاح قانون می‌زند که نمایندگان کارگری مخالف اصلاح هستند. مخالف اصلاح نیستیم اما به کسانی که دم از اصلاح می‌زنند، اعتماد نداریم. ابتدا ماده ۷ قانون کار را اصلاح و امنیت شغلی را تامین کنند، آنگاه اعلام خواهیم کرد که چه کسانی مخالف اصلاحات هستند یعنی کسانی که به مسئولان و جامعه آدرس اشتباه می‌دهند. اگر دلتان به حال روستائیان می‌سوخ، اجازه نمی‌داید آنها به این وضعیت گرفتار شوند.

حق قانونی کردن بهره‌کشی و بیکاری را نذارید

در پایان این مراسم، کانون عالی شوراها اسلامی کار کشور در بیانیه‌ای به طرح الحاقی نمایندگان مجلس اعتراض کرد. در این بیانیه اعتراضی آمده است: «ضمن گرامیداشت سالگرد تصویب قانون کار، اعلام می‌دارد قانون کار، به منظور حمایت از نیروی کار، بهبود وضعیت معیشتی کارگران و تحقق عدالت اجتماعی تصویب شد که متأسفانه بعد از تصویب قانون، مخالفت‌ها و همه‌جا علیه این قانون نوا به مرحله اجرا درآمد. ابتدا با صدور دادنامه ۱۷۹ هیات عمومی دیوان عدالت اداری در سال ۷۵ بهانه ایجاد فرصت‌های شغلی و یا برداشتن مفهوم مخالفت از تبصره ۲ ماده ۷ روند افزایش قراردادهای موقت در کارهایی که طبیعت آنها جنبه مستمر دارد در قانونی جلوه دادند تا جایی که در سال ۱۴۰۰ شاهد ۹۵ درصد قراردادهای موقت کار باشیم. معنا و مفهوم آن این است که با محروم کردن کارگران از حاکمیت اراده در عقد قرارداد کار و جایگزین کردن قراردادهای موقت به جای قراردادهای دائم کار امنیت شغلی و مزایای کارگران از بین رفت. در ادامه موارد آشکار و پنهان مانند تصویب قانون ایجاد و گسترش مناطق آزاد تجاری و صنعتی، خصوصی سازی، قانون نوسازی صنایع، قانون رفع موانع از تولید و از این قبیل نه تنها فرصت‌های شغلی و وعده داده شده ایجاد نشد و بیکاری از بین نرفت، بلکه امنیت شغلی و مزایای کارگران را روز بروز به مخاطره انداخته و عرصه را برای کارگران تنگ‌تر کرد. در حالی که نمایندگان انقلابی مجلس به جای آنکه امنیت شغلی و معیشتی کارگران را فراهم

آورند و ارتقا دهند تا در ده‌ها و نوج‌های رفته در دوران‌های گذشته و حال را التیام بخشند، خود اراده کرده‌اند تا با الحاق یک تبصره به ماده ۴۱ قانون کار امنیت مزایای معیشتی کارگران را در قالب مزد توافقی از بین ببرد تا کارگران مورد استثمار و بهره‌کشی قرار بگیرند. به همین دلیل کانون عالی شوراها اسلامی کار کشور ضمن یادآوری این نکته که قانون کار ایران دستاورد مهم و ارزشمند پیروزی انقلاب است که بر اساس قانون اساسی و اسلام و قوانین بین‌المللی برای افزایش چتر حمایتی از نیروی کار ایرانی نوشته شده، مراتب اعتراض خود را نسبت به طرح الحاقی تبصره به ماده ۴۱ که توسط نمایندگان ارائه شده اعلام داشته و به طراحان الحاقیه فوق هشدار می‌دهد شما در جایگاه نمایندگان مردم حق ندارید با این قبیل طرح‌ها و لوایح که موجب ارزان سازی نیروی کار و بی‌اثر شدن قانون کار در تنظیم روابط کار می‌شود، فرصت بهره‌کشی و بیکاری از نیروی کار به خصوص کارگر روستایی و مناطق محروم را فراهم آورید. طرح فوق بهانه حمایت از اشتغال و مشاغل روستایی در قالب پرداخت مزد بر اساس قرارداد

گروهی از کارگران در اعتراض به تصویب قانون کار، شعار می‌دهند.

عکس‌ها: مهدی آزادبخت